

TÖRÖK FOGSÁGBÓL BORSOD VÁRMEGYÉHEZ ÍRT KÖNYÖRGŐ LEVELEK

BODNÁR TAMÁS

Az elmúlt években Pálffy Géza volt az, aki az oszmán–magyar végvári szokás-jog történetén belül a rabkereskedelem és rabtartás gyakorlatának és szokásainak legfontosabb elemeit egybegyűjtötte. Cikkéből ismerhetjük meg részletesen, hogy a sarcért folytatott határ menti török–magyar rabkereskedelem és rabtartás igazi virágkorát a két nagy török háború közötti, XVII. századi hosszú békeidőszakban élte. A béke ellenére ezek a rabszedő akciók nem csak közönséges portyák, hanem túllépve ezen, a békeszerződések nyílt megszegésével fenyegető vállalkozások voltak. Ezek a „megeresztett zászlókkal” jellemzett csatázások ugyanis a legalkalmasabbak a korszakban nagyobb számú rab ejtésére és jelentősebb zsákmány szerzésére. Ennek során, legyenek a portyázók akár törökök, akár magyarok, zászlót bontva és azok alatt felvonulva, ellenséges céljaikat nem palástolva, nyíltan és nagy számban indultak a szembenálló fél országrészének kirablására.¹ A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltárban az 1606-os zsitvatoroki békeszerződés törökök általi megszegése kapcsán készült tanúkihallgatásban hét alkalommal említik a megkérdezettek a „megeresztett zászlók” alatt foglyokat szedő, rabló, gyilkoló, gyűjtogató egri török vitézeket.²

Röviden az alábbiak szerint jellemezhetjük a rabszedés folyamatát:

A végvári vonal mindkét oldalán szedett, lehetőleg minél értékesebb rabokat bebörtönözték. Török oldalon a foglyok a XVII. században már ritkán kerültek igazi „rabszolgavásárra”, bár még sok esetben ekkor is a török polgári réteg szerezte meg a munkára alkalmas rabokat speciális tevékenységek elvégzésére, vagy egyszerűen ház körüli kisegítőnek, szolgának. Környékünkön ez elsősorban Egerre, illetve azokra a megerősített helyekre jellemző, ahol a törökök meg mertek folyamatosan telepedni. A bevett gyakorlat azonban a rabok bebörtönzése és belőlük lehetőleg minél nagyobb sarc, azaz váltságdíj kikényszerítése volt. A tömlöcökben a rabokat élelemmel megfelelő módon ellátták, nehogy megbetegedjenek, azonban különböző közmunkák elvégzésére is felhasználták őket. Emellett sokszor rákényszerültek kisebb, önfenntartó kézimunkákra, amelyeknek csekély hasznával saját ellátásukon javíthattak. A rabság sok esetben évekig eltartott, ennek hosszát a sarc összeszedésének ideje szintén meghatározta. A rabok vagy saját sarcukat gyűjtötték össze, és kezeseket hagytak fogolytársaik közül a börtönben, vagy több rab sarcát egy megbízott rab gyűjtötte össze. Emellett megvoltak a szabályai a rabok és a külvilág közötti levelezésnek, amely a kapcsolattartást és így a sarc folyamatos beáramlását biztosította. A rabtartók kivételes esetektől eltekintve nem kegyetlenkedtek a foglyokkal, azonban a váltságdíj összegének megállapításakor és az ebben

¹ PÁLFFY 1997, 21.

² MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. II. I. 6. 2.

történt „megalkuváskor” nem bántak kesztyűs kézzel rabjaikkal. A rabok származásának, vagyonának kipuhatólása, sarcuk megállapítása több kemény, de mara-dandó sérülést nem eredményező verés útján történt meg.

A sarcban történő megegyezést jól szemlélteti egy, az 1660-as években az egri törökök fogságába esett ónodi végvári katona visszaemlékezése:

„...lefektettek, befogták a lábunkat kalodába, hogy a lábunk egymás felett állott, mire irgalmatlanul, de szép lassan verni kezdték a talpukat és rendszerint egyre erősödő veréssel követelték rajtunk a váltságot.” „... előbb keresztben felvágta a talpamat, kinyomták belőle az összefutott vért, s felhígított lótrágyával bekötözték, hadd szíja ki belőle a gennyedtséget. Ettől megcsillapodott a fájdalom, s begyógyult a seb. Volt, akinek nehezen gyógyult a bőre, az ilyenek sokáig sínylődtek.” „Az efféle »váltságot«, igazából verést, háromszor kellett elszenvedni. Éjszakára kezünkkel, lábunkkal soronként egymáshoz láncoltak bennünket. Annyit adtak enni, hogy nem éhezünk, de nem is tartottak valami bőségben. Ha nagyon keményen megvertek, vagy rossz volt az élelem, Ónodra írtunk, s akkor ugyanígy bántak a fogoly törökökkel.”³

A fent említett „megeresztett zászlók alatt” történt összecsapásokat jól jellemzi Hatvány András szendrői várkapitány levele, amelyet 1655-ben írt arról, hogy hogyan ütött rajta saját várának és Ónod várának vitézeivel az egri törökökön:

„Kegyelmes úr, szolgálók nagyságodnak.

Istennek ő szent fölségének kegyelmességéből az egri törököt ma megverénk úgy, hogy mostani életbéli ember ilyen dolgot nem említ, hogy lett volna az egri fölfuvalkodó törökön. Ma szombaton, 16. Octobris, reggeli könyörgéskor hozának egy levelet Ónodbul, hogy az Hantalt(?) révén által ment az török az elmúlt éjjel. Megyaszo fele megyen rablani feles török, az lesét Arnotnál hagyta az Sajó mellett. Én lóra kapván, fél óra alatt magyar és német vitézlő renddel megindulván Szendrőből igyenesen siettem odamenni, az hol az lesét hallottam lenni az töröknek. Az mikor oda érkeztem, szintén akkor egyezett meg Arnotnál az rabló az lesével, feles gyalogja volt ott. Én Vámosnál mentem által az Szendrői haddal, az Ónodiakat nem tudtam hol legyenek. Az miskolczi pázsiton mindjárt elértem és ellenkezőt bocsájtottam az Szendrői seregből. Egynéhányszor reánk hajtottak, se-regestől megsegítettem, az német seregeket rendelve vittem az ellenkező katonáim után. Az töröknek immár akkor megszállott volt nagyobb része Miskolczon, az sem vette tréfára. Dob, trombita szavai alatt mentünk Miskolcz felé rendelt seregekben. Az török Miskolczról kijött, megindult előttünk, az csabai hídnál, víz mellett megvárt bönünket. Vitéz módon szembe mentünk egymással egynéhányszor. Nehezen indult meg az hídtul, én pedig az gyalog németet elhagytam volt, sietvén az lovasokkal menni. Az ónodiak az dolgot nézték az Sajó mellől, az miskolczi mezőről ők is látták az mi harcolásunkat, eljűttenek hozzánk. Két óráig veszekedtünk ott az törökkel, lövöldöztünk, vagdalkoztunk egymással. Az török nem állhatta, megindult előttünk, az csabai hídtól fogvást Cserepig hajtottuk, sok jó törököt fogtunk,

³ SPEER 1998, 161.

fejetlen részét százig olvastam az nyomon visszajűvőben az úton. Még most nem írhatom mennyi számú eleven fő török van kezünkben, mivel csak most szállottam lóruul Miskolczon, hogy írjak nagyságodnak. Megmutatták az német vitézek az vitéz hírt, mert magam forgottam vélek. Magam alatt két paripámot lőtték, még én is fejet vettem, s elevenet fogtam P. 5.

Mostan az egri török lovasa, gyalogja együtt volt, az ki ki szokott járni rablani reánk, magyar módon hozzányúltunk vala. Zászlót is nyertünk, az gyalogját vágtuk elsőben, azután az lovassal vagdalkoztunk.

Miskolczon szombaton östve 10 óraker, 16 october. Hatvany András⁴

Levéltárunk további dokumentumai azt is elárulják, mi történt néhány, a fenti összecsapás során elfogott törökkel. Széki Péter, Szendrő alkapitánya 1660-ban három török rab sorsára emlékszik vissza, amelyeket a „csabai harc” után a Diósgyőrben tartott kótyavetyén Bay István vásárolt meg. Az egyiket Ónodba vitte, és ott valószínűleg a vár börtönébe rabnak eladta. Ennek sorsa bizonyára a váltságdíjuk megfizetéséért küzdő rabok sorsa lett. Második rabját egy egri fogságban lévő magyar rabért cserélte ki, de oly módon, hogy a kiszabadult magyar legénynek a török rab árát a rabtartó Bay Istvánnak meg kellett fizetnie. A harmadik rabot Széki Péter vitte magával Szendrő várába, miután Bay Istvánnak mintegy száz tallér értékben adott érte lovakat, posztót, pénzt. Az így megvásárolt a törökkel megalkudott sarcában, és beküldte Egerbe, hogy hozza meg a váltságát. A török azonban csak Bárius Andrásnak egy Egerben lévő, hetven tallér értékű hitlevelét adta ki sarcában, amelyet Bárius Andrásnéval rendezett el az alkapitány. Az asszony viszont csak egy kerekded török sátracsát adott ötven tallér áraban és tíz forint értékű bort.⁵ Ebből kiderül, hogy a foglyokkal történő kereskedés nem mindig váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

A török hódoltság közelsége, Borsod megye félig-meddig hódolt volta, illetve a közel 150 éves török jelenlét ellenére levéltárunkban nem túl sok olyan irat vagy szövegrész maradt fenn, amelyből a török–magyar együttélésre vagy egyáltalán a hódítók közelségére lehet következtetni.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár Borsod vármegyei irata között az egyik ilyen összefüggőnek mondható irategyüttes a IV-501/b, „Acta politica” állagban található. Ezen belül a VII. matériában, a kérvények között találunk a törökök fogságából Borsod vármegyéhez írt könyörgő leveleket. Ennek első iratcsomójában van az a 20 db magyar nyelvű kérvény, amelyet itt szeretnénk közreadni. A levelekben a foglyok a fogságból való szabadulás reményében anyagi segítséget kérve fordulnak a nemesi vármegyéhez.

A forrásokat a Századok 1974/2. számában közölte, *A Magyar Országgyűlési Emlékek sorozat 1607–1790 közti részének szerkesztési és forrásközlési szabályzata* szerint közöljük.

⁴ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 2001/b. Fs. 224. No. 332.

⁵ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/a. VII. köt. 521.

FORRÁSKÖZLÉS

Az Atya Mindenható Úr Istentől, szent fiáért az mi érettünk dicsőségesen halottaiból feltámadott Úr Jézus Krisztusért kívánok nagyságtoknak, uraságtoknak és kegyelmeteknek minden kívánsága szerint való jókat és szent lelkének minden igazságra való vezérlését.

[Nagyság]tokat, uraságtokat és ti kegyelmeteket nemes nemzetes és vitézlő uraim [kény]szeríttetem ez alázatos könyörgő supplicatiómmal megtalálnom, mivel [ho]gy ez elmúlt esztendőben, ugyan az magam házából, Tengerfalván erősz[ak]kal kihoztatván, estem vala véletlenül az pogány rabló törököknek kemény, [sú]lyos és elviselhetetlen fogságokban. Mivel hogy penig történt nagy sum[má]n való megszabadulásom, kényszeríttetem nagyságtoknak, uraságtoknak és ti kegyel[meteknek] kegyes tekintető színe és személye eleiben folyamodnom ez könyörgő le[vel]emmel. Kérem azért alázatosan nagyságtokat, uraságtokat és ti kegyelmeteket, hogy [...]másokra tekintett nagyságtok uraságtok és ti kegyelmetek én reám is hasonlóképpen tekintsen, [ne feled]kezzék meg nagyságtok, uraságtok és ti kegyelmetek az én atyámnak hazája és nem[zet]sége mellett való forgolódásáról, és ezért is cselekedjek nagyságtok, uraságtok ti kegyelmetek [...] velem valami irgalmasságot, hogy én is ennek utána is hálaadó szolga és fia [segí]tsek nagyságtoknak, uraságtoknak és ti kegyelmeteknek. Ezeknek utána kívánom, hogy érjen [...] éljen nagyságtok uraim és ti kegyelmetek sok esztendeig békességben, adja és terjessze [nagyság]tokra, uraimra és ti kegyelmetekre az Isten Dávidnak jóságát, Salamonnak békességét és gazdagságát, hogy Istennek és az ő ez földön vitézkedő anyaszent[egyhá]zának szolgálhasson nagyságtok, uraságtok és ti kegyelmetek.

Nagyságtoktól, uraságtoktól és ti kegyelmetektől jó és kegyes választ várok én Inárczi Nagy András nagyságtoknak, uraságtoknak és kegyelmeteknek szegény alázatos szolgája.

Külzeten: Nagyságtokhoz és kegyelmetekhez alázatos supplicatiom [1639]⁶

Alázatos, Istenbéli imádságom után, az Úr Istentől kívánok nagyságtoknak s kegyelmeteknek szerencsés boldog előmeneteleket ez új esztendőnek minden részeiben.

Semmi kétségem nincsen, hogy nem tudja nagyságtok és kegyelmetek, minémő számtalan sok nyomorúságokban szakadt az pogány kézben esett szegény raboknak állapotjuk forogni, legfőképpen az kiket szép sokat nemesi szabadságtól megfosztatnak, nagy erős, kemény rabságra vitetnek. Én is azok közül egyik lévén kit 1637 esztendőbeli Szent Mihály napján kiütvén az egi török és engem tengerfalvi házamnál tapasztalván, az egi basának kemény fogságában vittének. Semmi egyéb úttal és móddal nem szabadulhattam, hanem megsarcolván nagy nehezen másfél ezer tallérban, hat vég karazsia posztóban, hat puskában, mely specifikált summának letételéhez nem elégséges vagyok. Hanem kényszeríttetem mostani

⁶ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 3. A dátum becsült!

supplikációmmal nagyságtok és kegyelmetekhez revidálnom, kérvén annak okáért alázatosan az egy élő Istenért nagyságtokat és kegyelmeteket, megtekintvén nyomorodott állapotomat, méltóztasson valami segítséggel lenni, mely nagyságtok és kegyelmetek ebbéli hozzám megmutatandó jó akaratjáért, köröszvényi indulatjáért Isten ez élet után nagyságtoknak és ti kegyelmeteknek kifolyó mértékkel fog megfizetni. Jó és kegyes választ várok nagyságtoktól s ti kegyelmepektől. Ezek után tartsa és éltesse Isten nagyságtokat s ti kegyelmeteket sok esztendeig, kedves jó egészségben.

Nagyságtoknak s ti kegyelmeteknek szegény alázatos, engedelmes Nagy András fia, ugyan Nagy András rab.

Külzeten: Nagyságtokhoz ti kegyelmetekhez alázatos suplikációm [1639]⁷

Alázatos és Istenbéli imádságunkat ajánljuk nagyságtoknak és kegyelmeteknek az mi Istentől, ő szent felségétől nagyságtoknak és kegyelmeteknek, jó egészséget, hosszú életet, jó szerencsét kívánunk szívünk szerint megadatni.

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek nyilván lehet, hogy némely elmúlt időkben, egyen-egyen, külön-külön időkben és helyeken, az pogány török ellenségnek kezekben esvén, nagy keserves és kínos rabságokat szenvedvén, setét tömlőc fenekén hevertünk és kínlódtunk. Az honnét semmi úttal és móddal egyébképpen meg nem szabadulhattunk, hanem vereségünk és szenvedésünk után bizonyos summa pénzben kellett megsarcolnunk. Az melynek magunk javaiból való megfizetésére elégtelenek vagyunk. Hanem kényszerített reánk az Istenes keresztyénekhez folyamodnunk. Annak okáért kérjük nagyságtokat és kegyelmeteket, mind azelőtt Istent, meggondolván [...] az mi tetemes rabság szenvedésünket előtte viselvén nagyságtok és kegyelmetek legyen segítséggel, hogy az nagyságtok és kegyelmetek segítségével által szabadulhassunk, és az nagyságtok és kegyelmetek velünk való jó létének, mind az jelen való életben, s mind az következő örök életben érdemes jutalmát élvezhesse és [...] lehessünk nagyságtokért és kegyelmeitekért. Nagyságtoktól és kegyelmeitektől jó választ várunk.

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek alázatos szegény szolgálói, az egri tömlőcben heverő szegény rabok. Önokban, Kis István. Szendrőben, Nagy János és Szabó Miklós.

Külzeten: Az nemes Borsod vármegyéhez önagyságokhoz és ökegyelmekhez. [1639]⁸

Az én teljes életembeli alázatos szolgálatomat, Istenhez való szívbeli imádsággal ajánlom nagyságtoknak és uraságtoknak!

Nyilván vagyom, elhihetem nagyságtokval és uraságtokval, énnekem szerelmes házastársommal s két szép nevetlen édes magzatimmal egyetemben, siralmas elviselhetetlen rabságra való vitetésem. Nemrég az felső- és alsó gagyvi megkese

⁷ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 4.

⁸ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 5.

redett hívekkel az egri pogány törökök miatt miképpen esék. Mely siralmas rabsá-gomból édes hazám népével magam erejével, meg nem menekedhetem, hanem kényszerítettem az nagyságtok és uraságtok kegyelmességéhez alázatosan folya-modnom. Esedezem annak okáért nagyságtoknak és uraságtoknak legyen méltó minden kegyelmességével, mely nagyságtoknak és uraságtoknak nyilván nyújtandó kegyelmessége által megszabadulván, édes hazám népével, nagyságtok és uraság-tokkal az én Uram Istenem nevét áldhassam éltemben.

Nagyságtok s uraságtoknak alázatos szolgája, Monadi Márton, felső- és alsó gagyri rabságra vitetett keresztyéneknek néhai prédikátora szolgál, s kegyes választ vár. [1640]⁹

Alázatos szolgálomat ajánlom nagyságtoknak s kegyelmeiteknek, mint uraim-nak és fautorimnak, az Úr Isten nagyságtokat s kegyelmeiket minden üdvességes és boldogságos javaival és békességes megmaradással szerencsésen koronázza meg, szívből kívánom.

Ez elmúlt esztendőben való Gagy rablásakor az pogány ellenség mennyi sok ke-resztyén atyánkfiait levágott, megégetett és rabságra vitt, tudom nagyságtoknál s kegyelmeiteknel nyilván vagyon. Mely kemény és súlyos rablásakor engemet is hatod magammal, feleségemmel, gyermekimmal kemény rabságra vetvén, és mind az időtül fogva kemény és súlyos fogságban és rabságban tartván, és sanyargatván. Mely kemény, súlyos és sanyargató kezeit rajtam az pogány ellenségnek szintén nem viselhetvén és el nem szenvedhetvén, kényszerítettem harmad magammal megsarcolni ezer magyar forintban, két pár nyestben és négy bokor gyöngyházás késben. Mivel pedig ennyi summa pénznek megfizetésére magam elégtelen ember vagyok, alázatosan könyörgök és esedezem nagyságtoknak és kegyelmeiteknek, mint fautorimnak nagy bizodalmasan. (Most ugyan Isten után nem egyébben, ha-nem csak az nagyságtok s kegyelmeitek atyai jó akaratjában vagyon minden bizo-dalmam és erős reménységem.) Nagyságtok s kegyelmeitek méltóztassék ilyen sze-gény megesett és siralmas rabságban esett, régi, szegény szolgájához, ilyen meg-nyomorodott, keserves, siralmas és rabi állapotomban atyai jó akaratjával és subsidiumával subveniálni s segítségével lenni. Hiszen ha nagyságtok s kegyelme-tek akármely nagyságtok s kegyelmeitekhez folyamodó idegennek is minden segít-ségével és atyai jó akaratjával vagyon, mennyivel inkább ilyen szegény megesett és siralmas rabságban lévő szegény szolgájához, az ki minden nagyságtok s kegyel-metek csak legkisebbik parancsolatjára tehetségem szerint mindenkor kész voltam illendő és méltó tekinteni, hogy én nagyságtoknak s kegyelmeiteknek. Hogy az nagyságtok s kegyelmeitek segítségével annyival inkább több szegény gyermekim-mel az pogánynak kemény rabságos igája alól szabadulhassak meg. Ezen is aláza-tosan könyörgök nagyságtoknak s kegyelmeiteknek, mivel az török úr, Korlátt Fe-renc úrnak hitlevelét kívánta. Ajánlván ugyan ökegyelme minden jó akaratját, csakhogy ökegyelme is kívánta azt tüllem, hogy kezeseket állatnék ökegyelmének,

⁹ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 6.

kiknek keresésére, látja nagyságtok s kegyelmetek, mind az lábamon való vas miatt, mind pedig az időnek rövid volta miatt el nem érkezem és elégtelen vagyok. Hanem azon könyörgők nagyságtoknak s kegyelmeteknek, nagyságtok s kegyelmetek méltóztatnék egynéhány emberséges fő ember uraimnak mellettem intercedálni, hogy Korlátth uramnak, őkegyelmének, őkegyelmek lennének érettem kezesek, hogy őkegyelme nagyobb securitással és bátorsággal adhat reám hitlevelet. Továbbá azon is alázatosan kérem és esedezem nagyságtokhoz s kegyelmetekhez, mivel Kovacz András úr ajánlotta magát, hogy fáradtságát nem szánja tüllem, kérem nagyságtokat s kegyelmeteket, adjon levelet Kovács András uramnak, mivel sokan ajánlották őkegyelmének magokat rabságomban, hogy segítséggel lesznek őkegyelmének örömet, ha valamit sarcomban megkereshetne, hogy annyival hitelesebb lenne az őkegyelme szava. Mert magam bizony elégtelen vagyok az pénznek megkeresésére, hogy míg odabe lennék, talán valami keveset sarcomban megkereshetne. Mely nagyságtok s kegyelmetek hozzám, szegény alázatos megnyomorodott s kisebbik szolgálcskájához megmutatandó atyai jó akaratját, Isten az pogány ellenségnek kemény, sanyargató és rabságos igája alól felszabadítván, szolgálhasam és köszönhessem meg, mind magam és maradékim nagyságtoknak s kegyelmeteknek. És könyörgők azon Istenemnek, hogy nagyságtokat s kegyelmeteket ilyen keserves és siralmas sanyargató kezitül az pogány ellenségnek oltalmazza és tartsa meg, hogy el ne vesszen.

Jó és kedves választ vár nagyságtoktól és kegyelmelettől Fülöpssy Ferenc.

Külzeten: Ad universitati dominorum magnatorum et nobilium cottus Abauyvariensis, Suplex libellus [1641]¹⁰

Tekintetes, nagyságos, nemes és vitézlő uraink, és Isten nevében gondviselő gyámolink.

Alázatos szolgálatunknak és Istenbéli imádságinknak ajánlása után, lölki és testi jókat kívánunk nagyságtoknak és kegyelmeteknek megadatni. Ennek előtte alkalmas idővel földesurunk, nemes Inárchy Nagy András, az pogány egri török kemény rabságában esvén, kénytelenség alatt való kezességet köllött föl vállalnunk őkegyelméért. Mely kezesség dolgában midőn minket felől megírt földesurunk megfogytatott volna, sarcának eleget nem tévén, az egri pasa minket bevitetett, és kemény rabságban tartván bennünköt. Istennek úgy tetszett, hogy kettőnk megszabadult, a három kezestársaink pedig most is ott benn szenvedik az rabságnak igáját. Mivel pedig az mi földesurunk miatt szenvedjük az rabságnak súlyosságát, kötelessége lévén az minket ebből megszabadításra, egynéhány ízben siralmas esedezésünkkel találtuk meg őkegyelmét, hogy fogadásáruul megemlékezvén, rajtunk könyörülne és az siralmas rabságbul szabadтана ki, eleget tévén a kezességnek. Mely mi siralmas könyörgésünkre csak könnyen mulasztván el őkegyelme, kényszerítettünk nagyságtok és kegyelmetek lábaihoz esvén könyörgéssel folyamodni. Alázatosan könyörögvén, hogy ez mi megszabadulásunknak módját

¹⁰ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 8.

bölcsedelméből találja fel, földesurunknak is hathatóképpen eleiben adván, menyire tartozék fogadásának mind eleget tenni, s mind pedig minket a nyomorult rabságból kimenteni. Mely nagyságtok és kegyelmetek hozzánk megmutatandó jóakaróját imádságunkkal igyekezünk meghálálni. Kívánatos választ várván nagyságtoktól és kegyelmepektől. Hosszú, idvösséges és vígasságos életet kívánván Istentől nagyságtoknak és kegyelmepeknek.

Nagyságtok és kegyelmetek szegény alázatos szolgálói, Inárchy Nagy András uram kezessi: Velezdi Nagy György, Jakab Miklós, Balas Mihály, Thot Szele Gergely

Külzetem: Nagyságtokhoz és kegyelmepekhez, mint Isten után nekünk gyámlinkhoz és gondviselő urainkhoz alázatos könyörgésünk, belül megírt kezes foglyoknak [1642]¹¹

Siralmas és keserves rabságombul való megszabadulásom után alázatos szolgálatomat ajánlom nagyságtoknak és kegyelmepeknek, mint nekem kegyelmes jóakaró uraimnak, patrónussimnak és fautorimnak. Istentől ő szent felségétől minden kívánsági szerint való sok jókat, jó egészséget és jó szerencsét, hozzá tartozóival egyetemben nagyságtoknak és kegyelmepeknek megadatni szívem szerint kívánok.

Az elmúlt 1641. esztendőnek, februáriusnak 4. napján az kegyetlen egri pogány pribékek keresztyén atyánkfiaiainak vadászására kiütvén, végházunknak tövét és mezejét nyargalta. Kit elkeseredett hazánknak oltalmára, s hitünknek megfelelésére nem szenvedvén, mi is vitézi mód szerint Apátfalva és Mikófalva közt lévő Szent Márton nevű pusztáig Eger felé üztünk és kergettünk. Az, holott mostoha szerencse bennünket megkörnyékeztvén és számtalan pogányságtul lesre vettetvén, ugyan ott megverettünk, és sokan kegyetlen pogány dühödt ellenségnek keserű rabságára vitettünk. Az honnan különben nem szabadulhatván, sok külön-különbféle kínzások, verések, kötözések, fenyegetések és szidalmazások által kényszerítettem én is szegény nyavalyás, árva és gyámoltalan fejemnek megszabadítására, nyolcad fél-száz magyar forintig, két puskáig és egy vég karazsia posztóig megsarcolnom és azont megígérnem. Mely nagy summának letételére magamtul, szegénységem és sok kárvallásim miatt elégtelen lévén kényszerítettem nagyságtokhoz és kegyelmepekhez alázatos könyörgésemet fordítanom. Nagyságtok és kegyelmetek szíve ily keseredett és szegény szolgáján megcsévén és megindulván, esedezem azon nagyságtoknak és kegyelmepeknek Istenért legfőképpen, és nagyságtok s kegyelmepek jó szerencséjéért keserves rabságomban, (Kit hazám és őfelsége hűsége mellett szenvedek.) méltóztassa nagyságtok és kegyelmepek úri méltóságához illendő segítségbeli keresztyéni kegyes alamizsnáját hozzám megmutatni, és azont effectuáltatni. Had szabadítsa meg szegény keserves rabságban esett és kárvallott fejemet az nagyságtok és kegyelmepek szép segítése, méltósága és embersége által, kegyetlen pogány ellenségnek torkábul. Kiért Istentől örök érdemét veszi nagyságtok és kegyelmepek és engem is Isten megszabadítván, holtig megszolgálni

¹¹ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 9.

igyekezem nagyságtoknak és kegyelmeteknek. Mely alázatos supplicatiómra minden kegyes választ várok nagyságtoktól és kegyelmetektől, mint nekem kegyelmes jóakaró uraimtól, patrónusimtól és fautorimtól.

Tartsa és éltesse az kegyes Isten nagyságtokat és kegyelmeteket, kedves jó egészségben, boldog hosszú életben és sok jó szerencsékben, sok jó esztendeig, szívem szerint kívánom.

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek, mint jóakaró uraimnak, patrónusimnak és fautorimnak alázatos szegény elkeseredett szolgálója.

Putnoki Ferenc deák, szegény megromlott Putnok végházunknak lovas strázsa-mestere.

Külfeten: Nagyságtoknak, uraságtoknak és kegyelmezeknek mint kegyelmes jóakaró uraimnak, patrónusimnak és fautorimnak alázatos szegény nyomorodott szolgálója, Ferenc deák, szegény megromlott Putnok végházunk Őfelsége strázsa-mestere [1643]¹²

Alázatos szolgálatomat ajánlom nagyságtoknak s kegyelmeteknek az Úr Istentől kívánok nagyságtoknak s kegyelmeteknek minden kívánata szerént való jókat.

Mely véletlenül nem valami magam haszna keresésében, sem valami prédálásban estem az egi törökök kezében, az melyet nagyságtok s kegyelmetek nyilván tudhat. Az mely nagy nyomorúságos rabságból kölömben ki nem szabadulhattam, hanem kész, kintelen megsarcolva kijőni kilencszáz forintban és egy vég karazsia posztóban. Az mely nagy summa pínzt jószágocskámnak az áraban fel nem érem. Hanem kényszerítettem az keresztyíni segítségékhez folyamodnom. Ennek okáért nagyságtokat és kegyelmeteket alázatosan kérem, szokott keresztyén indulatja és szokása szerént legyen segítségem nékem is, szegény alázatos rab szolgálójának, had szabadíthassam szegény rab fejemet az nagyságtok és kegyelmetek segítségével. Kiért az Úr Isten éltesse és tartsa meg nagyságtok és kegyelmetek. Én is teljes életben meg igyekezem szolgálni nagyságtok és kegyelmeteknek az nagyságtok és kegyelmetek szegény alázatos rab szolgálójával cselekedett irgalmasságát.

Nagyságtok és kegyelmeteknek alázatos rab szolgálója Keörösy János.

Külfeten: Nagyságtokhoz és kegyelmetekhez alázatos supplicatioja Joannes Keörösy [1643]¹³

Alázatos könyörgésemnek utána: Az Úr Istentől nagyságtoknak s kegyelmeteknek az új esztendőnek minden részeit jó szerencsés, egészséges állapottal szerencsétetni kívánom.

Nagyságtokhoz s kegyelmetekhez, mint Isten után kegyelmes gyámolimhoz kellett folyamodnom. Ez felül elmúlt 1640. esztendőben Szendrőből, édes hazám oltalmazása mellett vitézkedvén, estem volt az töröknek rabságában, az honnét különben ki nem szabadulhattam és nem szabadulhatok, hanem sarcomban vöttem

¹² MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 11.

¹³ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 13.

meg egy török rabot, mely török rabért való megfizetésem elégtelen lévén, nagyságtoknak s kegyelmeteknek igen nagy alázattan könyörgök, legyen valami pénzbeli subsidiummal nagyságtok s kegyelmetek, had szabadulhassak annyival inkább az nagyságtok s kegyelmetek segítségével. Én is az én Istenemet éjjeli-nappali imádkozásommal kérem, az nagyságtok s kegyelmetek békességben való megtartásáért.

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek alázatos rab szolgálja Komáromi György.

Külzeten: Nagyságtok s kegyelmetekhez alázatos supplicatioja Komáromi Györgynek [1646]¹⁴

Az minden jónak bőséges kútfejétől, az mindenható Istentől kegyelmet, békeséget, üdvösséges és szerencsés hosszú életet, az Úr Jézus nevében nagyságtoknak, uraságtoknak és ti kegyelmeteknek megadni boldogul, tiszta szívből kívánom.

Kényszerítettem ez kis könyörgő írásom és supplicatiom által nagyságtok uraságtok és ti kegyelmetek méltóságos színe eleiben alázatosan folyamodnom, mivel ez elmúlt esztendőkbeli siralmas sok káros támadásokban az idegen nemzetség török pogány miatt minden kedves jószágocskáimtól megfosztattam. Úgy annyira, hogy még csak mindennapi reám való öltözetemben sem maradtam, hanem mások, rajtam könyörülvén keresztyéni indulatjokkal adtanak ruhát nyakamban. Szorongattatván azért az nagy szegénység, mezítelenség, éhség és az megepedett gyámoltalan és erőtelen vénség miatt kényszerítettem folyamodni az nagyságtok uraságtok méltóságos színe eleiben. Esedezvén azon, nagyságtoknak uraságtoknak és ti kegyelmeteknek jó reménység alatt, megtekintvén nyomorult vénségemet, ügyefogyott, gyámoltalan árva voltomat, idvezült szegény uramnak sok időktől fogván való régi, jámbor és hűséges szolgálatját. De mindezek felett inkább Istennek Ófelségének parancsolatját, nyújtózó irgalmasságát és irgalmasságokkal kezébeni alalmazását és segítségét, melyet Istenes nagyságtoktól, uraságtoktól és ti kegyelmeitektől jó néven vévén, én is teljes életemben Istenes imádságommal igyekezem meghálálni nagyságtoknak uraságtoknak és ti kegyelmeteknek.

Nagyságtok uraságtok és ti kegyelmeteknek alázatos szegény szolgálója, néhai nemes és vitézlő Szász Jánosnak megmaradott özvegye, alázatosan szolgálva kegyes választ vár.

Külzeten: Alázatos supplicatiom nagyságtokhoz uraságtokhoz és ti kegyelmeitekhez [1646]¹⁵

Alázatos szolgálatunkat ajánljuk nagyságtoknak és kegyelmeteknek Istentől, Ószent felségétől minden kívánta jókat szívből kívánjuk.

Alázatosan kelletek nagyságtokat és kegyelmeteket ez könyörgő levelünk által megtalálnunk az mi keserves és siralmas rabságunkbul. Azért, nagyságtokat és kegyelmeteket kérjük az felséges Istenért, legyen segítséggel, had szabadulhassunk

¹⁴ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 14.

¹⁵ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 15.

nagyságtok és kegyelmetek embersége által, az mely alamizsnálkodását Isten ő szent felsége fizetése még nagyságtoknak és ti kigyelmeteknek. Isten tartsa, éltesse nagy sok időkig nagyságtokat és kigyelmeteket, tiszta szívből kívánjuk.

Nagyságtoknak és kigyelmeteknek alázatos rabbéli szegény szolgálái, Fileki Szabó György, és Bély András mp.

Külzeten: Humilissima supplicatio [1648]¹⁶

Szomorú rabságunkbul való megszabadulásunk után alázatos szolgálatunk ajánlván Istentül boldog, szerencsés hosszú életet kívánunk nagyságtok s nagyságtok s kegyelmeteknek megadatni.

Alázatosan akarok nagyságtoknak kegyelmeteknek jelenteni, mivel az felső esztendőkbén bizonyos és szükséges igaz dolgainkban lévén foglalatosa, az keresztységnek vérét szomjúhozó pogány törököknek estünk volt kemény és sanyarú fogságokban. Az kiknek kemény fogságokbul másképpen ki nem szabadulhatunk, hanem sok keserves számú verésink által kényszerítettünk magunktul megfizethetetlen summa pénzben megsarcolni és aképpen fejünket az kemény fogságokbul szabadítani. Annak okáért nagyságtok s kegyelmeteket alázatosan kérjük, hogy mind kemény és keserves rabságunkbul való szabadulhatásunkat előtte viselvén, s mind pedig magunk erejébül való megfizethetetlen summánkat megtekintvén, az Istentül nagyságtok és kegyelmekre kiadatott jókbul méltóztassék illendő, istenes alamizsnálkodása által szabadíthassuk fejünket az pogányok rabságából. Kit az úr Isten mind az életben s mind pedig az következő, örök életben cum fenore nagyságtok kegyelmeteknek [...] tartsa az Úr Isten hosszú időkre kedves egészségben nagyságtok kegyelmeteket, szívünk szerint kívánjuk.

Kegyes választ várunk nagyságtok kegyelmektül ezen nyomorult rabok, Ónodi Virágh Lukács, és Nagyrévi Gergely ötödmagokkal [1649]¹⁷

Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles, magnifici admodum, reverendi generosi egregii et nobiles domini vicini fratres et fautorum observandissimi

Servitorum meorum paratissimam semper commendatione

Isten nagyságtokat s kegyelmeteket minden idvességes javaival s békességes megmaradással hogy megáldja, szívem szerint kívánom.

Nagyságtokat s kegyelmeteket nagy bizodalommal kellett meg találnom ilyen dolog végett. Mivel ez levelem deputalo nemes vármegyénkben lakó nemes személy böcsületes atyánkfia, Varanay János az elmúlt esztendőkbén, midőn idvezült Kemény János úr tatárok rabságában esett, őkegyelme is akkor esvén a pogányok rabságában. Az honnan hat esztendeig való rabságából különben ki nem szabadulhatván, hanem sok kínzási, verési után kényszerített tizedfél száz ezüst tallérokban megsarcolni, melyet érette Nagy Tamás úr adott meg, s úgy hozta ki az pogányok közül. Kit már őkegyelmek maga javaiból meg nem fizethetvén, hanem kény

¹⁶ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 17.

¹⁷ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 18.

telen kelletik az nemes vármegyéhez s istenes adakozásihoz folyamodni, s úgy nagyságtokhoz s kegyelmetekhez is. Minek okáért kérem nagy bizodalommal s szeretettel nagyságtokat s kegyelmeteket, értvén igaz infansnak lenni, mutassa minden jóakaróját nagyságtok s kegyelmetek hozzája és legyen illendő adakozással s segítséggel szabadulásában. Isten éltetvén velem együtt nagyságtok s kegyelmetek jó akaratját igyekezi megszolgálni s hálálni, ennek az édesatyja is, nemes vármegyéhez tisztül Önöd végvárában böcsületesen s dicséretesen viselvén magát, hazánk szolgálatja mellett, életét ugyan ott tette le is. S fia is nem lesz háládatlan szolgája a nemes vármegyéknek. Nagyságtok s kegyelmetek énnekem is jóakaró szolgájának parancsolván, valamire elégségesnek ítélni, minden alkalmatossággal jó szívvvel szolgáljak nagyságtoknak s kegyelmeteknek. Ezek után kívánom, hogy Isten éltesse jó egészségben nagyságtokat s kegyelmeteket. Datum in Szerdahely, 30. Martii anno 1664.

Stephanus Boczkay

Külzeten: Illustrissimis, reverendissimis, spectabilibus magnificis admodum reverendis generosis egregiis et nobilibus dominis N. et N. supremo et vicecomitibus, iudlium, jurassoribus, toti denique universitati dominorum magnatum et nobilium comitatus Borsodiensis etc. dominis vicinis fratribus et fautoribus obstitutis [1664]¹⁸

Érsekújvári Nagy Lukács, Bészperni¹⁹ Horvát János, Fileki Nagy Pál, Polgári Gáll Mihály, szegény sarcukat kereső rabok nagyságtokhoz és kegyelmetekhez alázatosan könyörögnek.

Nagyságtok és kegyelmeteket kelletik ez alázatos suplicatióink által búsítani, hogy ez elmúlt fellebb való siralmas esztendőkből estünk vala, az természet szerént való pogányok köziben, szegény megromlott édes hazánk mellett szenvedvén kimondhatatlan rabságot. Ahonnét különben nem szabadulhatunk, hanem sok kénzásoknak miatt kényszerítettünk külön-külön sarcokon megsarcolni. Mely derék, megfizethetetlen summáknak megfizetésére elégtelenek vagyunk a magunk szegény rab fejétül. Minek okáért kényszerítettünk jóakaró urainkhoz folyamodni, az okáért kérjük nagyságtokat és kegyelmeteket is alázatosan, de nagy bizodalommal Istenért, boldog, hosszú ideig való jószerecséért, méltóztassék nagyságtok s kegyelmetek Istentől adatott javaiból segíteni. Ki által szabadíthassuk szegény rab fejünket, mely mihozzánk megmutatandó Istenes alamizsnálkodásáért az egek urától bőségesen megjutalmaztatik. Melyet mi is teljes életünkben, koporsóink bezártáig meg igyekezünk nagyságtok és kegyelmeteknek szolgálni és hálálni. Jó és kívánatos választ várván nagyságtok és kegyelmetektől.

Idem qui supra mp.

Külzeten: Nagyságtok és kegyelmetekhez ez alázatos szolgálatunk [1665]²⁰

¹⁸ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 20.

¹⁹ A tartalom kivonatában: Veszprémi.

²⁰ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 23.

Az Istentől minden idvösség és lelki és testi jókat, jó egészséget, hosszú életet kívánok nagyságtoknak, kegyelmeteknek megadatni.

Nagyságtokat kegyelmeteket nagy alázatos könyörgésem által kellek megatlánnom. Mivel ez elmúlt esztendőkből estem volt Kadar István mellől az pogány tatár kezében, és onnan vitettem Tatárországban, Bakcza Szalyaban. Az honnan különben nem szabadulhatni, sok kínzásim utáni kényszerítettem megsarcolni, úgy mint száz tallérokban, de abból is magam javaiból szerit tehetem, hanem emberséges erdélyi nemesember Beldi Pál uram megkönyörülvén rajtam, őkegyelme tette le érettem. Minek okáért kérem nagyságtokat kegyelmeteket, hogy Istentől vett javaiból legyen hozzám segítséggel, hogy én is az velem jól tett böcsületes uramnak hálaadással megfizethessek az nagyságtok kegyelmetek szép emberséges segítése által. Ki érett az örökké való Isten is megfizet nagyságtoknak kegyelmeteknek Istenes jó tettéért. Ezek után Isten éltesse nagyságtokat kegyelmeteket jó egészségben.

Nagyságtoktól kegyelmetektől jó választ vár szegény rab szolgája, Segesdi Mihály.

Külfeten: Nagyságtokhoz kegyelmetekhez alázatos supplicatiom [1665]²¹

Alázatos szolgálatunkat ajánljuk nagyságtoknak, mint kegyelmes urunknak. Isten szerencsésen, jó egészségben áldja meg nagyságtokat s kegyelmeteket.

Hogy nagyságtokat kegyelmeteket ez mostani könyörgő supplicationkkal búsítjuk, róla engedelmes bocsánatot várunk. Mivel ez elmúlt esztendőben némelyikünk és ismét némelyik közülünk ez elmúlt napokban az természet szerint való pogány ellenségnek erős rabságában esvén, különben szabadulásunk nem lehetett, hanem nagy summa sarcban. Mely miatt teljességesen ha az nagyságtok és kegyelmetek irgalmassága hozzánk nem járulna, szabadulásunk is, sokunknak nem lehetne. Hanem alázatosan kérjük nagyságtokat kegyelmeteket, nagyságtok Istent megtekintvén, és az mi nyomorúságos rabságunk s szabadulásunk után való szolgálatunkat is, legyen valami segítséggel. Melyen Isten megfizetvén, nagyságtoknak kegyelmeteknek meg szolgálhassuk, még életünk folytáig nagyságtoknak kegyelmeteknek. Nagyságtoktól, mi kegyelmes urunktól jó és kegyelmes választ várunk.

Nagyságtok szegény keresztény alázatos rab szolgái igyekezünk életünk fogytáig szolgálni nagyságtokat, kegyelmeteket.

Külfeten: Alázatos supplicationk nagyságtokhoz, mint kegyelmes urunkhoz [1665]²²

Szétseni Csikor István, egri tömlöcben fetregő szegény rabnak alázatos supplicatioja nagyságtokhoz, kegyelmetekhez.

Alázatosan jelentem nagyságtok kegyelmetek előtt az egri tömlöcben már tizenegy esztendő alatt keserves fogságomat, és mi úton-módon lehessen szabadulá

²¹ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 24.

²² MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 25.

som, csak az jó Isten tudja. De még éhem táplálása is többire halál. Annak okáért nagyságtokat kegyelmeteket demisse kérem, meggondolván ily szegény, ügyefogyott rabnak, gyámoltalan állapotját, az irgalmassághoz hajolván. Istenes alamizsnálkodását nyújtsa hozzám, hogy magamat ez ügyes-bajos állapotomban tudjam táplálni és szabadítani. Mely Istenes hozzám mutatandó kegyes irgalmasságért én is Istenemhez való háládatosságomnak zsoldját az nagyságtok s kegyelmetek életének terjesztéséért szerencsés állapotjáért életemben bemutatni meg nem szűnöm. Isten oltalmazza és védelmezze nagyságtokat és kegyelmeteket ily siralmas rabságtul.

N.K.K.V.V. [1665]²³

Hogy az felséges Úr Isten ez új esztendőnek minden résziben áldja s látogassa meg nagyságtokat és kegyelmeteket, több számos esztendőket egészségben, szívünk szerint kívánjuk.

Mi szegény keresztény vasas és kolduló rabság, az kik édes megromlott hazánk mellett és nemzetünkért viselünk az nagy erős és súlyos vasnak terhét, igáját, kényszerítettünk nagyságtokat és kegyelmeteket alázatos és könyörgő supplicationk által megtalálnunk. Sok keserves ínség és keresztviselés által úgy annyira megfogyatkozván, hogy testünk táplálására való sem lehet. Minek okáért kérjük alázatosan, de nagy bizodalommal az egy élő Istenért, és ez világon boldog és hosszú ideig való sok jó szerencsét, az édes Jézusért, méltóztassék nagyságtok és kegyelmetek Istentül adatott javaiból segíteni és adakozni minket, szegény megkeseredett rab szolgálait. Az mely mihozzánk megmutatandó Istenes adakozásáért a mennyei nagy Úrtól bőségesen megjutalmaztatik, mind itt az világon, s mind az másón, az örök életben. Mi is teljes életünkben és koporsónk lezártáig, éjjeli és nappali buzgó, hálaadó, könyörgő imádságunkkal meg érkezünk hálálni és szolgálni nagyságtoknak és kegyelmeteknek.

Nagyságtok és kegyelmetek szegény, gyámoltalan rab szolgálai szolgálunk, az Somodi György, Konya Mihály, Bako Mihály, Nag Balázs, Komáromi Nagy István, Erdeli Mihály diák mp.

Külzeten: Nagyságtok és kegyelmetekhez alázatos és könyörgő supplicationk egri vasas és kolduló raboknak [1666]²⁴

Az kegyelmes Isten nagyságtokat s kegyelmeteket minden lelki és testi dolgiban boldogítsa, kívánom!

Mivel nagyságos és nemzetes uraim az felső esztendőkben Isten bölcs ítéletéből rabságbeli súlyos ostorát reám bocsátván, az alázatos supplicationmmal akarom nagyságtok s kegyelmeteket megtalálnom, bízván nagyságtok s kegyelmetek jóakarathoz. Úgy vagyon istenes hozzám való indulatjából egy jó akaró uram tekintsed sokszori esedezésemet s nyomorúságos állapotomat, nagy summa pénzen

²³ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 26.

²⁴ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 27.

az pogány rabságából kihozat, melynek megfizetésére, úgy mint százhetvenöt tallérnak, elégtelen vagyok. Azért nagyságtokat s nemzeti uraim kegyelmeteket alázatosan kérem, tekintse meg ily igyefogyott nyomorúságos állapotomat, mutassa nagyságtok s kegyelmetek hozzám illendő Istenes jóakaróját, hogy így az nagyságtok s kegyelmetek jóakarója által fejemet az rabságnak nehéz terhe alól szabadíthassam. Ezek után Istennek kegyelmes gondja viselése s oltalma alá ajánlom nagyságtokat s kegyelmeteket.

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek szívvvel szolgáló szolgálója Varadi György mp.

Külzeten: Nagyságtok s kegyelmetekhez alázatos supplicatioja Váradi Györgynek [1666]²⁵

Illustrissimi, spectabiles, magnifici, generosi, praenobiles, nobiles ac egregii domini domini mei observandissimi, etc.

Az változandó világnak állapotja kényszerített reá, hogy nagyságtok s kegyelmeteket ez supplicatio levellemel megtaláljam. Kilenc esztendeig való tatár rabságból nem régen szabadulván ki, nemkülönben hanem nyolcezer tallérokat in specie megadván, sok egyéb rendbeli költségeken kívül. Az mely pénzt le nem tehettem, míg az egyetlen egy fiamot zálogban hagyván, három udvarházamat jószágostól zálogban nem vettem, melyeket, hogy kiválthassak, s hazámnak is, magyar nemzetnek ezután is szolgálhassak. Remélem, hogy nagyságtok s kegyelmetek keresztény indulatból segítséggel léssen, minthogy magam személyemben nagyságtok s kegyelmetek köziben menni nem érkezhettem, meghitt, jóakaró Szuhai Gáspár uramra bízam nagyságtok, kegyelmetek istenes segítségét, ökegyelme kezéhez szolgáltatván. Kiért az úristen nagyságtokat s kegyelmeteket boldog állapotban mind fejenként megtartsa. Én is nagyságtok istenes beneficiumát igyekezem hűségesen megszolgálni, nagyságtok jó hírét, nevét promulgálni. Éltesse Isten nagyságtokat s kegyelmeteket boldog állapotban, szerencsésen. Datum ex Göncz 11. Decembris 1667.

Nagyságtoknak s kegyelmeteknek alázatos szolgálója, néhai Csikgyörgy és Kászonszéknek fő királybírája Domokos Tamás.

Külzeten: Suplex libellus introscripti ad ineditum comitatem Borsodiemsem [1667]²⁶

²⁵ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 28.

²⁶ MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b. VII. I. 29.

FORRÁSOK

- MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/a.
Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára, IV. 501/a. Borsod vármegye nemesi közgyűlésének iratai, Közgyűlési, részgyűlési és törvényszéki jegyzőkönyvek.
- MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 501/b.
Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára, IV. 501/b. Borsod vármegye nemesi közgyűlésének iratai, Közgyűlési iratok – Acta politica.
- MNL B-A-Z. M. Lt. IV. 2001/b.
Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára, IV. 2001/b. Zemplén Vármegye Nemesi Közgyűlésének, Bizottmányának és Haynau-féle közigazgatásának iratai, Szirmay-Kazinczy-féle történelmi iratok – Acta politica.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BOROVSKY 1909
BOROVSKY Samu: *Borsod vármegye története a legrégebb időktől a jelenkorig*. I (A vármegye általános története az őskortól a szatmári békéig). Budapest, 1909.
- NAGY 1976
NAGY Lajos: *Wathay Ferenc énekes könyve*. I–II. Budapest, 1976.
- PÁLFFY 1997
PÁLFFY Géza: A rabkereskedelem és rabtartás gyakorlata és szokásai a XVI–XVII. századi török–magyar határ mentén. *Fons* 1. 1997, 5–78.
- SPEER 1998
Daniel SPEER: *Magyar Simplicissimus*. Miskolc, 1998.
- SZÁZADOK 1974/2.
SZÁZADOK 1974/2. *A Magyar Országgyűlési Emlékek sorozat 1607–1790 közti részének szerkesztési és forrásközlési szabályzata*.
- TAKÁTS 1915–1917
TAKÁTS Sándor: *Rajzok a török világból*. I–III. Budapest, 1915–1917.
- TARDY 1977
TARDY Lajos: *Rabok, követek, kalmárok az oszmán birodalomról*. Budapest, 1977.
- TÓTH 1990
TÓTH Péter: A török elleni felszabadító háború dokumentumai Borsod vármegye és Miskolc város levéltárában (1683–1699). *Borsod-Abaúj-Zemplén levéltári évkönyve*. 1990, 89–145.